

ЗІ СЛАНИ — ДО НОВИН

Продовження. Початок у №№19, 20, 22, 26, 31.

ДРУГА СВІТОВА ВІЙНА

1939 рік. Розв'язано Другу світову війну. Фашистська Німеччина напала на Радянський Союз. Розпочалася Велика Вітчизняна війна, яка залишила страшні сліди в руїнах, згарищах, а особливо в людських жертвах. Не минуло горе і чеських поселень Волині. Знищено, спалено разом з людьми Малин. Став прифронтовим Млинів.

Із 19 лютого 1944 року всі районні організації та установи тимчасово перебували в Новинах Чеських. Вони розміщувались у школі, клубі, приватних будинках чехів. З 10 травня повернулись у напівзруйнований, але звільнений Млинів.

Викликає повагу і захоплення патріотизм і антифашистські настрої серед чеського населення у воєнний період. Тоді добровільно вступило в армію 105 молодих новинців, практично з кожного двору.

Балетмейстер Владімір Лібовицький згадує у своїх мемуарах, що він був 106-м антифашистом, котрий згодом у Швейцарії вступив до чехословацького військового формування на Заході.

Загинуло у Другій світовій війні 29 чоловік, у тому числі одна сім'я втратила всіх чотирьох синів.

Новинська чеська громада, як, до речі, в інших волинських поселеннях, вела дуже різноманітний і змістовний спосіб життя. А тому працелюбність і висока культура, взаємоповага і дружба давали свої плоди.

Новинські чехи залюбки займалися розведенням бджіл. Бджільництво тут було дуже поширене. Першим із поселенців, хто утримував у селі пасіку, був Вацлав Томашек, а згодом і Костянтин Цтібурек, Владімір Лібовицький, Александр Дрвота, Антонін Патера, Йозеф Коpecьки, Антонін Новак, Йозеф Лібовицький та інші.

Місцеві ентузіасти заснували в селі мисливське товариство. Перших завзятих мисливців тут знали по всій окрузі. Це Франтішек Горт та Ян Тіхи. Пізніше товариство поповнили Франтішек Заграднік, Антоні Потера, Едв Фідрінські, Александр Дрвота, Владімір Лібовицький - син Йозефа, Франтішек та Йозеф Кучери, Костянтин Цтібурек, Антонін Новак, Вацлав Лібовицький.

Сприяли піднесенню культурного рівня села та його жителів різні самодіяльні школи (артілі). Перед війною, наприклад, набула слави на цілу округу школа крою, шиття та художньої вишивки, яку організувала місцева чешка Марія Скучкова.

Далі будемо...